Calvari - Via Crucis

Cervelló

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	c/Major i Joaquim Mensa
Emplaçament	A diverses façanes d'habitatges al llarg del carrer Major, inclós al pati interior de l'església de Sant Esteve i al carrer Joaquim Mensa.

Coordenades:

Latitud:	41.396064575336
Longitud:	1.9572549215238
UTM Est (X):	412830
UTM Nord (Y):	4583250

Classificació

Número de fitxa	08068 - 126
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XX
Any	1950
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Han desaparegut algunes estacions (dues es conserven dins la col·lecció del Grup de Recerca de Cervelló). D'altres no se sap on es troben ni tan sols si es conserven.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Juana María Huélamo Gabaldón - Kuanum
Data de registre de la fitxa:	dj., 22/02/2024 - 11:20

Descripció

Calvari o Via Crucis urbà que troba el seu complet desenvolupament en el nucli antic del municipi de Cervelló.

Ocupava les façanes d'algunes cases dels carrers Major i Joaquim Mensa, a una alçada aproximada de 3 metres des del paviment del carrer.

Representa l'expressió artística i devocional del camí que segueixen les persones que fan el Via Crucis, és a dir, la rememoració de la passió de Crist. Es desenvolupa en un seguit d'estacions que commemoren els passos de la pujada de Jesucrist al Calvari.

Tot i que les estacions del viacrucis són catorze, ja que evoquen els moments de la passió de Jesucrist, a l'actualitat tan sols es conserven 8. Dues d'elles es troben fora de context ja que estan integrades dins de les col·leccions locals que conserva el Grup de Recerca de Cervelló. En concret són les estacions 2 i 3.

Les estacions serien les següents, amb la corresponent ubicació actual:

1. Ponç Pilat condemna a mort a Jesús (desapareguda). A la casa de Teresina Vendrell.
2. Jesús és obligat a carregar la creu (conservada dins les col·leccions del Grup de Recerca de Cervelló). Havia estat ubicada al c/Joaquim Mensa, 20, a la casa de Romà Roig.
3. Jesús cau per primera vegada (conservada dins les col·leccions del Grup de Recerca de Cervelló). Havia estat ubicada al c/Joaquim Mensa, 80., a la casa de Llorenç Castañeda.
4. L'encontre de Jesús amb la seva mare (Joaquim Mensa, 39). Casa de Joan Vendrell.
5. Simó Cirineu ajuda a portar la creu (desapareguda). Havia estat al Bar Casal Pi.
6. La Verònica (Major, 8). A cal Sever.
7. Jesús cau per segona vegada (desapareguda). Cansaladeria Martí.
8. L'episodi de Maria Magdalena i les dones pietoses (desapareguda). Forn de pa Marisa.
9. Jesús cau per tercera vegada (Major, 104). Cal Tarradellas.
10. L'espoli i escarni de Jesús (desapareguda). Cal Casimiro.
11. La crucifixió (desapareguda). Cal Monforte.
12. Les darreres paraules i mort de Jesús (Al pati interior de l'església de Sant Esteve, ocupant una mena d'altar i per sobre de la rajola un fris amb els antics maons del paviment de l'església). Casa de Miquel el de les pomes.
13. El davallament de la Creu (Major, 78). Can Guitart.
14. Sant enterrament (Major, 41). Cal Joanet Torres.

Cada unitat està composta per quatre rajoles de ceràmica cuita i esmaltada, amb la base estannífera i decoració figurativa policroma: els dibuixos estan pintats a mà amb la tècnica de l'estergit i les rajoles estan emmarcades per unes vores envernissades de color verd.

El Via Crucis s'havia fet cada diumenge de Pasqua després de la missa d'11 amb el cos de Portants, que era força nombrós (uns 25) (Roig, 2010).

Història

"El Dijous Sant de l'any 1950 es van inaugurar catorze estacions del Via Crucis en plaques de majòlica que formaven petites capelletes i que varen donar al carrer Major del Cervelló un caire de religiositat." (Roig, 2010:140)

Van ser donació del Sr. Llorenç Bassons, i les va col·locar el mateix Llorenç que feia de paleta.(Informació oral de l'Antoni Monforte (04-03-2024)).

Es desconeix el taller on es van fabricar, ja que no tenen signatura. Podria haver estat algun taller de la província de Castelló de la Plana (potser a Onda). Un dels obradors més coneguts i prolífics va ser el de José Cotanda Aguilella, autor de molts panells devocionals i plaques de Via Crucis encara visibles avui en nombrosos localitats, molt especialment a la província de Castelló, així com obres de gran format a l'Alcora, com el panell dels Quatre Elements (seu central de la Caixa rural) o la façana de l'ermita del Calvari. Aquest autor, però acostumava a firmar la seva obra i el calvari de Cervelló és anepígraf.

José Cotanda va fundar l'any 1944 "La Ceràmica Artística" i el 1976 serà l'artífex de la creació de la Molt Noble i Artística Ceràmica de l'Alcora, que tancarà les portes el 2008.

Montserrat Roig explica els seus records sobre aquest Via Crucis:

> *"Davant el monument es feien vetlles que duraven les 24 hores del dia. Posaven una llista i cadascú s'apuntava i sabia quan li tocava. La vetlla de cada persona durava dues hores.*
>
> *A cada vetlla, almenys, hi havia quatre persones. La vetlla acaba a a la tarda del Divendres Sant. En aquesta tarda del divendres Sant també es feia el Via Crucis per tota la carretera. Se sortia de l'església, s'anava fins al final del poble i s'arribava a cal Passoles, en direcció Vallirana. Es tornava a baixar fins al carrer d'Anselm Clavés. Es girava i es tornava pel mateix lloc fins que s'arribava a l'església. La processó es preparava amb molt d'interès.*
>
> *Es posaven unes creus per assenyalar cada estació del poble. Anys després ja hi havia les ceràmiques de majòlica que assenyalaven cada estació. L'última estació es feia sempre dins l'església."* (Roig, 2010: 140)

Bibliografia

ROIG MESTRE, María Montserrat (2010) I Centenari de la Benedicció de l'església nova de Sant Esteve de Cervelló (1908-2008). Barcelona: Gràfiques Llopart.

IV

VI

IX

XII
INRI

XIII

XIV

II

S.POR
III